

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľa: **S.P., B.B.**, proti odporcovi: **O.P.Ú. K. - O.**, **za účasti 1/** Ing. Ľ.Š., bytom R., ul. S., zastúpeného advokátkou JUDr. V. Š., Advokátska kancelária S.N.V., Z., **2/** Š.Š., bytom v R., Š., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 1. februára 2006 č. 04/229/1033-Kralč., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp 9/2006-73 zo dňa 25. septembra 2007, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp 9/2006-73 zo dňa 25. septembra 2007 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie O. P. Ú. K. - O. zo dňa 1. februára 2006 č. 04/229/1033-Kralč. **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi sa náhrada trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozsudku potvrdil a súčasne navrhovateľa zaviazal zaplatiť zúčastnenej osobe 1/ náhradu trov konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením v sume 9.710,- Sk do rúk jeho právnej zástupkyňi.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že v danej veci žalovaný správny orgán preskúmaným rozhodnutím priznal zúčastneným osobám 1/, 2/ ako oprávneným osobám vlastnícke právo podľa § 9 ods. 4 v spojení s § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o pôde) k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa

v kat. úz. R., zapísaná v pozemkovej knihe vl. č. X. ako parc. č. X., ktorá v geometrickom pláne č. 320/2005 zo dňa 29.11.2005, vyhotovenom GEOTOP K., overeným S.K. K. – O. dňa 10.1.2005 pod č. 1005/2005, je označená ako parcela č. X. o výmere 256 m², zapísaná na liste vlastníctva č. X., parc. č. X. vo výmere 137 m², zapísaná na liste vlastníctva č. X., parc. č. X. o výmere 42 m², zapísaná na liste vlastníctva č. X. a súčasne zriadil vecné bremeno právo prechodu a prejazdu cez pozemok parc. č. X. v prospech vlastníka pozemku parc. č. X.. Konštatoval, že je nesporné, že oprávnené osoby si uplatnili reštitučný nárok na P.Ú. v zákonnej lehote, predmetom ich nároku okrem ďalších nehnuteľností bol aj pozemok parc. č. X., vedená v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. R., ktorá v roku 1962 bola rozdelená na parc. č. X./1 a X./2, P.Ú. oprávneným osobám vydal pozemok parc. č. X./1, avšak nerozhodol o priznaní vlastníctva k pozemku parc. č. X./2, ktorá bola zapísaná vo PK vl. č. X. ako stavebný pozemok a neskôr v evidencii nehnuteľnosti ako parc. č. X. v držbe právneho predchodcu SPT B. Krajský súd námietky navrhovateľa uvádzané v priebehu správneho ako aj preskúmovacieho konania ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci nedostatočne zisteného stavu považoval za neopodstatnené. Podľa jeho názoru správny orgán náležite zistil skutkový stav veci, ozrejmil všetky skutočnosti, ktoré boli potrebné pre rozhodnutie a zadovážil si k nim aj potrebné dôkazy, na základe ktorých rozhodol v súlade so zákonom, ako aj, že v konaní nezistil žiadnu vadu, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Preskúmané rozhodnutie odporcu ako vecne správne podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodoval podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1, zúčastnenej osobe 1/ priznal právo na náhradu trov konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením, pretože bol v konaní úspešný.

Proti rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Namietal nesprávne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie skutkových okolností správnym orgánom ako aj súdom prvého stupňa. Poukázal na to, že oprávnené osoby si na vtedajšom pozemkovom úrade dňa 3.12.1992 uplatnili reštitučný nárok na vydanie nehnuteľností, z ktorého uplatnenia však nie je zrejmé, či sa toto uplatnenie týkalo alebo netýkalo aj predmetnej nehnuteľnosti par. č. X., teda podanie oprávnených osôb nespĺňa všeobecné podmienky potrebné na platnosť úkonu. Vytýkali súdu prvého stupňa ako aj žalovanému správne orgánu, že z ich rozhodnutí nie je zrejmé, či ide o pokračovanie reštitučného konania na základe uplatnenie oprávnených osôb z roku 1992, alebo ide o nové, samostatné konanie. Nesúhlasili ani s rozhodnutím súdu prvého stupňa v časti, ktorou ho zaviazal na náhradu trov konania jednému zo zúčastnených osôb.

Odporca navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Dôvody uvádzané navrhovateľkou v odvolaní považoval za nedôvodné.

Zúčastnené osoby sa na odvolanie navrhovateľa nevyjadrili a odvolací návrh odvolaciemu súdu nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

Účelom zákona o pôde bolo zmierniť následky niektorých majetkových krív, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia. Zákon sa vzťahoval na a) pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí, a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond, b) obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov, c) obytné a hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov, d) iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20 (§ 1 ods. 1 zákona o pôde).

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3 zákona o pôde povinnými osobami sú štát alebo právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona nehnuteľnosť držia, s výnimkou a) podnikov so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990, b) cudzích štátov. Osobou, ktorá nehnuteľnosť podľa odseku 1 drží, sa rozumie: a) právnická osoba, ktorá mala ku dňu účinnosti tohto zákona k nehnuteľnosti vo vlastníctve Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Českej republiky alebo Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo trvalého užívania, b) pri ostatných nehnuteľnostiach ich vlastníci. Povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva ustanovením § 28 nedotknuté.

Podľa § 6 ods. 1, písm. a/ zákona o pôde oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní vecí v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa prvších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 9 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 7 zákona o pôde nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od podania výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnosti. Dohoda podlieha schváleniu pozemkovým úradom formou rozhodnutia vydaného v správnom konaní. Rozhodnutie pozemkového úradu o neschválení dohody preskúma na návrh účastníka súd. Ak k dohode podľa odseku 1 nedôjde, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti pozemkový úrad. Pokiaľ je to nevyhnutne potrebné, môže pozemkový úrad zriadiť alebo zrušiť na prevádzanej nehnuteľnosti vecné bremeno, prípadne uložiť iné opatrenia

na ochranu životného prostredia alebo dôležitých záujmov iných vlastníkov. Proti rozhodnutiu pozemkového úradu podľa odsekov 4 až 6 možno podať opravný prostriedok na súd.

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 9 zákona o pôde v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 1, 2 a 3 zákona o pôde platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok).

Podľa § 32 ods. 1, 2 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnejmu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Správny orgán aj podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nežadovával dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav, a preto jeho právny názor bol v rozpore so zákonom, z ktorých dôvodov neboli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z predloženého administratívneho spisového materiálu vyplýva, že odporca preskúmaným rozhodnutím zo dňa 1.2.2006 č. 04/229/1033 Kralč. oprávneným osobám – zúčastneným osobám 1/, 2/ priznal vlastnícke právo k nehnuteľnosti zapísanej v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. R. ako parc. č. X., ktorá bola v geometrickom pláne č. 320/2005 zo dňa 29.11.2005 označená ako nové pozemky parc. č. X., X. a X., súčasne zriadil vecné bremeno prechodu a prejazdu cez pozemok parc. č. X. v prospech vlastníka pozemku parc. č. X.. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že vo veci uplatneného nároku P. Ú. K. – O. rozhodnutiami zo dňa X.4.1992 č. 557/92 a č. 556/92 schválil dohody o vydaní nehnuteľností uzavreté medzi oprávnenými osobami a povinnou osobou Poľnohospodárske družstvo S.. a povinnou osobou - právnym predchodcom navrhovateľa, ktorým boli oprávneným osobám vydané žiadané nehnuteľnosti, súčasťou rozhodovania bola aj parc. č. X., neskôr zapísaná do zápisnice 1233 ako parc. č. X./1, ktorá v čase vydania rozhodnutia podľa EN bola označená ako parc. č. X., X., X., X., X., X., X., X., X., X., X. a X.. Podľa názoru správneho orgánu jeho právny predchodca uvedenými rozhodnutiami nerozhodol o celom nároku oprávnených osôb, keď nerozhodol o ich reštitučnom nároku v časti pozemku parc. č. X./2. Nárok oprávnených osôb k tomuto pozemku považoval za odôvodnený a preto po vypracovaní geometrického plánu im priznal vlastníctvo k uvedenému pozemku. Na námietky povinnej osoby – navrhovateľa neprihliadol, považujúc ich za právne bezvýznamné.

Predpokladom vydania nehnuteľností podľa zákona o pôde alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom Úrade v zmysle § 9 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 4 ods. 1, 2, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 6 ods. 1, 2, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 13 ods. 1 (do 31.12.1992) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1.

Prvoradým predpokladom pre vydanie nehnuteľností v zmysle ustanovení zákona o pôde bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok k žiadaným nehnuteľnostiam na pozemkovom úrade a vyzvala povinnú osobu na vydanie nehnuteľností a to v zákonnej lehote. Povinnosťou oprávnenej osoby bolo žiadané nehnuteľnosti náležite označiť tak, aby z uplatneného nároku bolo zrejmé, ktoré nehnuteľnosti žiada vydať.

Správny orgán tejto okolnosti doposiaľ nevenoval náležitú pozornosť. Pokiaľ na základe výzvy účastníkov správneho konania pokračoval v reštitučnom konaní v zmysle ustanovení zákona o pôde v presvedčení, že jeho právny predchodca nerozhodol o celom uplatnenom nároku oprávnených osôb, bolo jeho povinnosťou si zadovážiť kompletný spisový materiál, týkajúci sa pôvodného reštitučného konania a jeho rozhodnutí. Z predloženého spisu vyplýva, že oprávnené osoby v zákonnej lehote podľa zákona o pôde si podaniami zo dňa 13.3.1992 a 26.8.1991 uplatnili reštitučný nárok na vydanie nehnuteľností, ktorými okrem k ďalším nehnuteľnostiam si uplatnil vydanie nehnuteľností parc. č. X./1, zapísanej v pozemkovej knihe vl. č. X., kat. úz. R.. Rozhodovanie o tejto nehnuteľnosti bolo predmetom rozhodnutí P. Ú. K. – O. zo dňa 8.4.1992 č. 557/92 a č. 556/92, ktorými schválil dohody o vydaní nehnuteľností uzavreté medzi oprávnenými osobami a povinnou osobou Poľnohospodárske družstvo S. a povinnou osobou - právnym predchodcom navrhovateľa tak, že oprávneným osobám boli vydané žiadané nehnuteľnosti a to okrem ďalších aj parc. č. X., neskôr zapísaná do zápisnice 1233 ako parc. č. X./1, ktorá v čase vydania rozhodnutia podľa EN bola označená ako parc. č. X., X., X., X., X., X., X., X., X., X., X., X. a X.. Nesprávny bol preto názor správneho orgánu, že jeho právny predchodca uvedenými rozhodnutiami nerozhodol o celom nároku oprávnených osôb, keď nerozhodol o ich reštitučnom nároku v časti pozemku parc. č. X./2, pretože oprávnené osoby si uplatnili reštitučný nárok podľa zákona o pôde len k nehnuteľnosti parc. č. X./1 a nie tak ako sa mylne domnieval k celej pozemkovoknižnej nehnuteľnosti parc. č. X. pôvodne zapísanej v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. R., ktorá nehnuteľnosť bola ešte v roku 1962 zapísaná do novej vložky pozemkovej knihy č. X. a následne rozdelená na samostatné nehnuteľnosti a to parc. č. X./1 a X./2. Z predložených archívnych dokladov preukazujúcich uplatnenie reštitučného nároku oprávnenými osobami podľa zákona o pôde však nevyplýva, že by si oprávnené osoby uplatnili reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zákonnej lehote aj k nehnuteľnosti parc. č. X./2 zapísanej v pozemkovej knihe vl. č. X., kat. úz. R. ako stavebný pozemok.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo nesprávne a v rozpore so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 O.s.p v spojení s § 250ja ods. 4 zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd o náhrade trov konania rozhodoval v zmysle § 246c O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1.

POUČENIE: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 24. júna 2008

**JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová